

Milý příteli,

vyslovuješ podívení nad tím, že mluvím o významu světového veřejného mínění /dokonce jen o relativním významu/ a že se vůbec nezmiňuji o důležitosti postojů oficiálních představitelů jiných států v otázce zachovávání a respektování lidských práv. Zároveň se těžeš, zda důsledný tlak demokratických států na státy nedemokratické by nebyl tím nejúčinnějším prostředkem, jak zjednat závaznost příslušným článkům Všeobecné deklarace a obou paktů /a eventuelně i dalších mezinárodních úmluv/.

Musím přiznat, že chovám hlubokou nedůvěru ke všem pokusům o rozšíření a prohloubení lidské svobody prostě mocenskými opatřeními a mocenským tlakem. Povaha moci je vskutku podivná: lidskou společnost si nedovedeme bez ní představit, ale zároveň nemůžeme přehlédnout, jak má obrovskou vnitřní tendenci bez omezení nerůstat, centralizovat se, vyaknout se z podřízenosti člověku a společnosti a naopak si člověka a celou společnost zotročit, a to bez ohledu na to, jaké konkrétní postavení ten který člověk ve společnosti má. V moderních dějinách je to nejlépe vidět, na vývoji státu, jehož mocenský i správní aparát ohromně zbytněl a jehož zásahy a opatření pronikají postupně do celé struktury individuálního i společenského života. A myšlenku lidských svobod a práv nelze oddělit od zápasu proti zhoubným účinkům emancipované státní moci, která se stala nebo stává hybridním prvkem moderní společnosti, hrožícím suverénně ovládnout a pohltit člověka ve všech dimenzích jeho existence: jako soukromého jedince, jako myslící a poznávající bytost, jako výrobce, jako člena rodiny, jako politický subjekt, jako zastávce určitého přesvědčení, jako věřícího, jako pracovní sílu atd. atd. Bylo by protě naivní se domnívat, že hlavní a rozhodující silou v zápasech o lidské a občanské svobody může být stát, ať už vlastní, nebo cizí. Předností demokratických států není to, že jsou jako státy lepší než státy nedemokratické /osvícený absolutismus, kdyby bylo možno jeho osvícenost nějak zajistit a kontrolovat, by byl asi lepší než demokracie, která je nutně mnohem těžkopádnější/, nýbrž spíše to, že mu jsou v zákonech uloženy meze, jež nesmí překračovat. A otázka lidských a občanských práv a svobod je právě otázkou těchto mezí a otázkou jejich dodržování a respektování.

Každý stát, který by se stavěl do pozice garanta lidských a občanských svobod a práv, je už ipso facto znásilňuje. Stát totiž má a musí lidské svobody a práva uznávat a respektovat, ale nikdy je nezakládá, neustavuje a neudílí. Výkon základních práv a svobod je svrchovaným aktem jednotlivce nebo sdružených jednotlivců, k němuž není zapotřebí žádného zvláštního souhlasu či dovolení státních orgánů. Stát může ovšem fakticky takový výkon nezadatelného práva či svobody stíhat, ale činí tak neprávem a stává se v té míře, v jaké tak činí, státem dopouštějícím se bezpráví. Pokud k podobnému bezpráví ze strany státu dochází nikoli pouze v nahodilých nebo mimořádných případech, ale je dokonce zaštitěno zvláštními zákony nebo se alespon stalo běžnou praxí a zvyklostí, je stát na nejlepším cestě se stát bezprávným a zločinným státem. Tato okolnost však není a nemůže ani být jeho vnitřní záležitostí, protože se hrubě dotýká těch stránek osobního i veřejného života lidí, které do žádné kompetence státu a jeho orgánů nespádají, protože jsou založeny v nezadatelných, nezciitelných, nepotlačitelných, nesuspendovatelných lidských právech a svobodách. Stát, který jakýmkoliv svým opatřením porušuje tato práva a svobody, překračuje svou kompetenci, jplatňuje a prosazuje svou moc neoprávněně a nelegitimně ve sféře, kde nemá co pohledávat - a proto může být odhalován, kritizován a odsuzován kýmkoliv už jenom na základě elementární lidské solidarity, jež nemůže bez povšimnutí přejít kolem žádného případu porušování a upírání práv a svobod člověka. Jsou-li proto v jednom státě porušována základní práva, pak mají všichni lidé na celém světě právo i povinnost proti tomu protestovat bez ohledu na hranice. Z toho zřejmá vyplývá, že mají právo a povinnost vykonávat nezbytný vliv na své vlády, aby i v mezinárodních vztazích a jednáních dbaly toho,